

حيات

میانہ دانشا میانہ... ریاضہ راہا ہرورہ حیات فائلم!...
- نیچہ -

ادارہ مرکزی :

آنقرہ دہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی پائندہ کی دائرہ

استانبول بوروسی :

استانبول دہ ، باب عالی جادہ سندہ و سلی پرشہ
ادارہ خانہ سی داخلندہ کی دائرہ
تلفون : ۳۶۰۷

نسخہ سی ہربرہ ۱۰ غرورہ

سنہ لکی پوستہ ایلہ ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

اپونہ واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسی
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقرہ مرکزیدر .

صافی : ۷

آنقرہ ، ۱۳ کانون ثانی ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

مصاحبہ

مملکتیزک خصوصی وضعیتی

مملکتیزک یالکز احتیاجہ باقائلر تورکیہ نك دیگر متمدن مملکتلر سویہ سنہ چیقاییلمنی ومدنیت طامندہ اولک صفدہ بولونماسنی چوق مشکل کورہ بیلیرلر . حقیقہ تورک انتباهنک کچ اولماسی یوزندن مملکتیزک غربک متمدن ملتارندن چوق کریدر . فقط بووضعیت انقلابک قلبرہ یرلشدیر . دیکی مفکورہ نك تحقق ایتہ سنہ مانعیدر؟ عیجا بونقصائلر تورکیہ نك قیصہ برزماندہ مدنی طامک الک یوکسکلری آراسندہ بولونماسنی منع ایدہ جک قادار اہمیتلیمیدر؟ اگر تورکیہ نك یالکز نقصائلرینہ باقیلیرسہ ، اگر برملتک حیاتی قدرتی ہیچ حساب ایدیلیرک معین ترقی مرحلہ لرندن تدریجاً و میخانیکی بر طرز دہ کچہ جکنہ اینانیلیرسہ اووقت آنجق پک اوزون زمان صوکرہ بوکونی مدنی مملکتلر سویہ سنہ کلہ بیلہ جکمزہ قانع اولقلغیز ایجاب ایدہر . بو مدت ظرفدہ مدنی عالم دہا ایلہرلہ مش اولاجقندن بزم اولنلرک سویہ سنہ یوکسکہ مز چوق کوچ عد ایدیلہ بیلیر . حالبوکہ مدنی وسائط اعتباریلہ کری اولان تورکیہ بعض نقطہ لردہ سریع بر تکامل ، قوتلی ترقی حملہ سی کوسترہ بیلیمک غایت مساعد بر موقعہ در . برکرہ ، غربک اجتماعی تکاملدہ دائما مجادلہ ایتدیکی قوتلی بر آریستوقراسی و قلہ ریقال صنف بوکونیکی تورکیہ دہ موجود دکدر . ہلہ انقلاب قرون وسطائی تشکیلاتی اورتادن قالدیردقن

صوکرہ بوکبی موانعک ترقی حملہ لرینہ انکل اولماسنہ احتمال یوقدر .

حالبوکہ غرب مملکتلرینک پک چوغی بوقوتلرہ مجادلہ ایتہک حالاً بیلہ مجبور اولویورلر . بونک برمثالی کورمک ایچون فرانسز مطبوعاتنک معارف خصوصندہ کیریشدیکی مناقشہ یہ باقق کافیدر . ہر ییو قایینہ سی واونی استخلاف ایلہن حکومتلر فرانسدہ سنہ لردنبری موضوع بحث ایدیلن «تک مکتب École unique» سیستہ منہ دوغرو کیمک ایچون قطعی تدبیرلر آلمق ایستہ یورلر . بونک ایچون لیسہ لرک ابتدائی صنفلرلہ دیگر ایلک مکتبلرک پروگرامنی توحید ایدیور ، لیسہ لرک بو صنفلرینہ انتخاب ایدیلن معلملردہ ایلک مکتب معلملرینک اوصافی آرامغہ قرار ویریورلر؛ ایلک مکتبلردن چیقان طلبہ دن مستعد اولانلرینک تالی تحصیلی تعقیب ایدہ بیلملرینی قولایلاشدیرمق ایچون تدبیرلر اتخاذ ایلہمک ایستہ یورلر؛ مسلك مکتبلرینہ ، یوکسک ابتدائیلرہ École primaire supérieure کیومش اولانلردن لیسہ تحصیلی تعقیبہ قابیلیتی اولانلرک بو مکتبلرہ کچہ بیلیمنی ، ہانکی صنف خلقہ منسوب اولورسہ اولسون ذکائی معلملری طرفدن تصدیق ایدیلن چوجوقلرک عالی تحصیل کورہ بیلملرینی تأمین ایلہ یورلر . تک مکتب سیستہ منہ دوغرو آتیلان بو خطوہ اوزون مجادلہ لری ، مناقشہ لری دعوت ایدیور . نہ ایچون؟ چونکہ فرانسدہ حالاً بوتون وطنداشلا ایچون مساوی ولادینی تربیہ یی قبول ایتہن وچوجوقلری دولت طرفدن تعین اولونان مربیلرہ تودیع ایلہمک ایستہ منہ بر صنف وار . بو صنف قوتی آریستوقراسیدن وکلیسا

تلقیناتندن آلیور . تورک ملتی ایسہ تماماً دہ موقرات برملت اولدینی ایچون بوتدبیرلر ہیچ برمانعہ یہ اوغرامق سزین تطبیق اولونایلیور . دیمک کہ مثلاً تربیہ ساحہ سندہ دیگر ملتارک اوزون بر مجادلہ ایلہ اللہ ایتدکلری نتیجہ یی بز قوت صرفہ لزوم کورمک سزین استحصال ایدہ بیلورز .

تورکیہ نك دیگر ممتاز وضعیتی دہ دولت قوتنہ انکل اولاییلہ جک قوتلی اقتصادی زمرہ لرک تشکل ایتہ مش اولماسیدر . غرب دہ موقراسیلری اولجہ اقتصادی حیاتدہ ناظم اولق وظیفہ سنی «دولت ایشی» عدا ایتدکلری ایچون اورادہ یکدیگریلہ دائما مجادلہ حالندہ بولنان اقتصادی زمرہ لر تشکل ایتہ مش ، بونلردن قوتلی اولانلر سیاسی قدرت قارشیسندہ مانعلر احداث ایلہ بیلہ جک بر موقع آلمشلردر . اونک ایچون حکومتلر اجرا آتندہ بوقوتلرک دہ مختلف تأثیرلرینہ معروض قالمقدہ درلر . تورکیادہ حکومت قوتنہ انکل اولاجق اقتصادی قدرتلردہ یوقدر . تورکیہ جهوریتی بو کون غرب دہ موقراسیلرینک تجربہ سندن استفادہ ایدہ بیلہ جک موقعہ در . بناء علیہ مختلف اقتصادی زمرہ لر آراسندہ ناظم اولق وضعیتی دائما محافظہ ایلہ بیلیر ، دولتک سیاسی قدرتی کسر ایلہ جک قوتلرک تشکلنہ میدان ویرمک سزین اقتصادی ترقی یی تأمین ایدہ بیلیر .

خلاصہ غرب دہ موقراسیلرینک تکاملنہ مانع اولان صنفلر تورکیہ دہ بولونمادینی ایچون تکامل یولندہ کوسترہ جکمز سریع حملہ لرک موفقیتلہ نتیجہ لیمسی دائما ممکندر .

اقتصادیات

مملکتزده اقتصاد علمی

اقتصاد! ایسته تورکیاده هرکسک اغرنده دولاشان کله لردن بری داهای.. « هر شیک باشی اقتصاددر! » « بو عصر، اقتصادیات عصریدر! » « اقتصادی استقلال، اقتصادی تور تولوش، ملی اقتصاد... » کی بی بی برشکده اورتابه آتیلان بو مفهوم، عادتاً محله قهوه سی دیدی قودیلرینه بیله قاریشدی. غزته لر مرده « جنایت » کله سندن سوکرا اُک جوق قوللانیلان کله، هیچ شبهه سزکه، « اقتصاددر! » حتی دنیه بیلیرکه بو « کله » ایچون هیچ بر مملکتده بو قدار ره قلام پایلما مشدر. بو تظاهراتی کورهن بابانچی برگوز، تورکیاده کی اقتصادی علاقیه حیرت و تقدیرله آجیلیر. بو ایشک جلالی یوزی! برده ایچ یوزینه باقم. اقتصاد علمی ایچون تورکیاده نه پاییلور؟ علمی معناسیله قاچ اقتصادچی من وار؟ دارالفنونه اقتصاد علمنک موقی نه در؟

**

اولا اعتراف ایدهلم که، اقتصاد علمی ایچون تورکیاده هان، هان هیچ برشی پاییلور. بو یک آخی حقیقی هر شیدن اول تثبیت اتمک مجبوریتنده یز. « اولان » ی گورمک « اولماسی لازم کلن » ی تقدیر ایچون ایلک شرطدر. بناء علیه یز « اولان » ی بو یوک بر صمیمتله یازاجمز: شیمدی به قدار کرک تورکیا و جهان اقتصادیاتنه، کرکه عمومیت اوزره اقتصاد عالنه دائر تورکجه علمی بر تک اثربیه انتشار ایتمه مشدر. جدی بر اقتصاد مجموعه من یوق. گونده لک غزته لرده اقتصادی مسئله لر جنایت وقعه لر ی قدار لابایلکله و جوق کره بو یوک بر وقفسز قله موضوع بحث ای دیلور! اقتصادیاغزی علاقه دارایدن اُک مهم، اُک حیاتی مسئله لر حقنده بیله شمولی و درین بر تدقیقه تصادف ایده مدک. مثلاً، استانبول تجارت اوطه سی قونفره سنه مختلف مسئله لر حقنده ویریلن لایحه لر، بوگیی آوروپا قونفره لرنده ویریله سی معناد اولان لایحه لر هیچ بگزیه یور: بونلر نه قدار « علمی » اولور ایسه بزمکیلر اوقادار « ادبی »! بونلر نه قدار « عدد »، « واقعه لر »، « مقایسه » به استناد ایدرسه بزمکیلر اوقادار کینی، خیالی و نظری! بونلر نه قدار شمولی و درین اولور ایسه بزمکیلر اوقادار « بر طرفی » و سطحی!

ثانیاً، بر حقیقی داهای اعتراف اتمک مجبوریتنده یز؟ مملکتزده علمی معناسیله « اقتصادچی » یارمله صایله بیله جک قدار محدود... بونلرده عمومیت اوزره صوصو یورلر. حیاتی ضرورتلرک تضییق اونلری علم ساحه سندن اوزاقلاشدیر یور. اللرنده کی اثرلر طایع بولامبور. رغبت سزک و علاقه سزلیق اونلری مسلکریله دوغرون دوغویه تماس

خصوصی خصوص من بوردن اهم اولغین سقریه دن فراغت اولوب دونامه تدارکی تقدیم اولمشدر. صورتنده اداره کلام ایلدی. ارغاد طایفه سنک ولغیمیلرک داغیدیلما سی وقازمه کورک و آلات واسبابک تسلیم ایده سی توصیه اولوندی (۱۶ جمادی الآخر ۹۹۹). خلاصه، ۲۵ ربیع الاولده باشلایان بوتشیت، سکان کون امتداد ایتدکن سوکرا، عقیق قالدی (۱۰). بوسیراده ترسانه ده بو یوک حاضر قفلر کورولور دی. اوسنه قاپودان دریا اولان چغاله زاده سنان پاشا قوتلی بردوناما ایله آق دکره چیقمایه حاضر لانیوردی. اسپانیا قرالی ایکنجی فیلیپک پورتکیز تخته تجاوز ایتمه سی فرانسه، انگلتره و حتی آلمانیا ده عمومی بر حدق موجب اولمشدی. آوروپاده ایکنجی فیلیپ علیهنده غلیان حصوله کلمشدی. تورک دوشمانلی ایله شهرت آلان فیلیپه قارشی تورک وطننده ده عینی غلیانک حصوله کله جکی طبیی ایدی.

(ایسته بختی، له پانت) بوزغونلی هنوز اونودولما مشدی. اوتاریغدن سوکرا، صوقولونک فعالیتی ایله حاضر لنان، قوتی یکیدن اکتساب ایدن تورک دوناماسی آق دکره نفوذینی اجرا به قادر بروضیتده ایدی. بوسیراده انگلتره قralیجه سی اُلزابه ت، پورتکیز قرالنک فاس امیری نزدنده دوران اوغلونک تخلیصی رجا ایتدی. دیوان بورجانی نظر اعتباره آلدی، پورتکیز قرالنک اوغلونک آلوب استانبوله کتیرمک اوزره فاسه « یدی قالدی » ایله درگاه عالی چاوشلرندن برنی کوندردی (۱۱).

فاس امیرینه یازیلان نامه ده بو آرزو صراحة بیان اولوندی. حتی اسپانیا قرالنک دوشمانلی ایضاح ایلدیکی صیراده: « بوندن اقدم انگلتره قralیجه سی درگاه سعادت دستکاهه نامه سین کوندروب عتبه علیام قبلته کمال مرثیت خلوص و انقیاد اوزره دوستمزه دوست دشمنمزه دشمن اولغله آستانه سعادت طاعتی سرمایه دولت بیلیمان اسپانیا قرالی ایله دایما جنک وجدال دن خالی اولما یوب و پورتقال حاکی دخی مشار الیه قralیجه اسپانیا ایله جنکه معاوتندن خالی « اولمادینی بیان ایلدکن سوکرا: « اول بهار خجسته آثارده ان شاه تعالی دریاه عظم دونامه هایونم واردر. مشار الیه پورتقال حاکنک اوغلی آستانه سعادتده حاضر بولماق لازمدر. اول تقدیرجه من بوزک معجلاً بو جابه کلامی غایت مهم اولغله بو بایده ظهوره کله جک خدماتکوز تمام مشکور اولتی محققدر » دیلوردی. بو یوک آله

احمد رفیع

(۱۰) بوتشیت الآخره کوربولونک صدارتندن اول (۱۰۴۰) ده تکرار ایلدی. اوزمانلر اویا جوارشک کشفته هندی اوغلو مأمور اولمش، فقط جوارشک تمیزلنمه سی مشکو و قریه و چقنلکره ضرر ایراث اولونا حق حقیق اولدوغی، بیان ایده رک دیوانی بوخیری تشبیدن واز کیمبر مشدی. اوچونجی مصطفی ده صوک دفعه اولق اوزره، صباجه - اذمید قاتالنک آجیلماسته تشبیت ایتدی. حق و صفا روایتنه کوره « کتخدای صدراعظمی و رئیس الکتاب وجهی باشی و مدو سیندن علم مساحده مهارتی اولان کریدی احمد افندی و سائر ارباب و قوفی » ی کوندردی. بونلر حفراتی متعاقب صو چیقدیغی کورونجه، قیشک یاقلاشاسندن دولایی واز یکیدیلر، وروایت کوره جوارده کی املاک و چقنلکره قدر کله جکی دوشونه رک بر نافع وخیری ایشدن فراغت ایله مشلر (۱۱۷۲).

(۱۱) خزینه اوراق، احکام دفتری، نومر ۶۸، ص ۱۳۴.

کورمک ایسته دی. سنان پاشا، سردار فرهاد پاشا، آناطولو صدری علی افندی و دولت ارکانندن بعضری قبودان حسن پاشانک باشدارده سیله قانال حفریاتی تفتیش ایچین کیمته یه مأمور ایلدیلر. برصالی کونی دیواندن سوکرا، سنان پاشا ایله دولت ارکانی چکدیری ایله اذمیده متوجه حرکت ایتدیلر. وزیر نشانچی عبدالحمی افندی خسته لامشدی. « طغرای شریف مشقتی » محمد پاشا حضرتلرینک عهده سنده ایدی (اواخر جمادی الآخر ۹۹۹).

سنان پاشا ایله دولت ارکانی اوچ کون قدار سقاریه و جوارچی تدقیق ایتدیلر. اهالی و معمارلر و مهندس لرله برابر هر طرفی دولاشدیلر. عودت لرنده مشاهده لرینی آکلاتدیلر. فقط بوتون بو تشبیلر بیوده ایدی. اعیان دولندن بعضری بواشلرله مشغول اولقدنسه، اسپانیا و انگلتره ایشلریله مشغول اولق و آق دکره حاکمیتی غائب اتمه ک ایچین دونامه اخراج اتمک داهای موافق اولاجغی سوبله مشلردی. بونک اوزرینه صباجه اذمید قاتالنک حفرندن اوچونجی مراد فراغت ایتدی، حتی فراغتک سببی شو صورتله ایضاح ایله دی: — ترکی اهددر. دین و دوله لازم اولور مصالح دکلددر. فقرای مملکت وضعفاسی رعیت محنت و مشقت چکوب انواع شدائد ظلم ایله کار و کسب اتمک لازم دکلددر. سلطنت مهمانتک اهمی دونما سفائی پایدروب انعام و تکمیل اتمکدر. بو آنه دکن اودون نیجه اوله کلدی ایسه ینه آتک اوزرینه عدل و داد ایلک واجبدر (۹). اوچونجی مرادک وزرا تزویریه واقع اولان بو قراری « کلام الملوک ملوک الکلام » تلقی ایلدی. سنان پاشا هر درلو احتراصی ایله برابر وطن ایچین یک نافع، آناطولو خلقی ایچین رفاهی بادی اوله جق بو تشبیلی « وزیر اعظم حضرتلرینک کندی قبا ی عزیمچون سی وقصد » صورتنده قبول اولوندی. بو آئاده آق دکره دونامه کوندرله سی مسئله سی بو تزویری اورتک ایچین مشروع بروسيله برینه قائم اولدی. قانال حفری ایچین کلن ارغادر مملکت لرینه کونده ریلدی. حتی آناطولونک داهای بر جوق برلرندن ارغاد کله مشدی. آناطولو بکلر یکیمته یازیلان بر حکمده (۱۶ جمادی الآخر ۹۹۹) « سقریه مهمی » ندن فراغت ایلدیکی، بو خدمته مأمور اولان زعما و ارباب تیمار و سائر خدمته مأمور اولانلرک برلی برینه کیمته لر ی، ارغاد آچمه سی نامیله کیمسه دن پارا آلیناماسی، قرائتک ایچیدله سی، حتی اهالیدن « نسته آلمش ایسه اصحابنه رد » ایده سی امر اولوندی. قیزیلجه مسلملر دن آلان پارانک تلافیسی ایچین ده برقرار اتخا ذ ایلدی. قیزیلجه مسلملر اساساً قویون ایشلریله مشغول اولورلردی. سقاریه مسئله سندن واز کیملنجه، قیزیلجه مسلملرک کله جک سنه ویره جکلری بیکر آچقه دن واز کیملیدی. قصورینک اعاده سنه لزوم کورولدی. پارا خزینه به کیردیکی ایچین اورادن ویرله دی. مسلملرک بدلیه لرینی طویلامایه مأمور اولان محمد چاوشک جمع ایتدیکی آچقه دن ویریله سی امر اولوندی. سقاریه عملیاتنه مأمور اولان دفتردار احمد افندی به یازیلان حکمده: « ان شاه تعالی بوسنه مبارکده دریا یوزینه دونمای هایونم » ارسال اولتی

(۹) سلائیکی تاریخی، ص ۲۸۳

ایتمه یاشلر سوق ایدیور. سوز و ایش میدانی «سوزده اقتصادچی» لره قالیور!
ثالثاً؛ دارالفنونزده اقتصاد علمک موقی ساده جه بر «یاردیچی علم» درجه سنده در. بناء علیه دارالفنونز «اقتصادچی» پیشدیره میور. تورکاده کی موجود محدود اقتصادجیلریمز یا آوروپاده ده تحصیل ایشلردر. یا بالذات اوقویاراق، چالیشاراق کندی کندیلرینی پیشدیرمیشلردر. چونکه طبقا کولته سنده فیزیک و کیمیا نه ایه حقوق فا کولته سنده ده «اقتصادیات» اودر. ناصل که طبقا کولته سندن بر حکمتشناس و یا کیمیا کر یتشه من ایه حقوق فا کولته سندن ده بر «اقتصادچی» چیقماز.
ایشته «اولان» بودر. عکسک اثبات ایدیلر سنی جوق ایتردک.

..

نه یامالی ؟....

۱ — بر اقتصاد کتبخانه سی یاراعالی. دارالفنون طلبه سی بیله مدرسلرک نوظلرینه قالمیشلردر. آلزده کی اقتصاد کتابلری عامیله اسکیمش اولدقلرندن بوگونکی احتیاجلره تقابل ایدمه مکده درلر.
اقتصاد علمک بکی جریانلرندن عامیله بی خبرز. صوگرا موجود اثرلر احتیاجه غیرکافیدر. اُک مهم، اُک جانی مسئله لر حقنده تورکجه نمونه ک بر اثر بیله یوقدر. مثلاً : بانک، سیغورطه، قواوراتیف، والونا، ستایستیک الخ گبی مسئله لر حقنده تورکجه یا هیچ بر اثر یازیلماشدر، یا خود یازیلانلرده بایاتلامیشلردر.

ایشته سرعتله بو بوشلنی دولدورمق مجبوریتنده یز. تجارت و معارف و کالتلرینک، تجارت اودالرینک بر یلان دائره سنده مشترکاً چالیشاراق زنگین بر اقتصاد کتبخانه سی احداث ایتمه لری پک خیری بر ایش اولوردی. بوقه طاش باصامی نوظلرله هر هانکی بر «علم» بر مملکتده تأسس ایدمه من.

۲ — بر مجموعه تأسیسی .. نظری و عملی اُک بکی جریانلری، اُک مهم حادثه لری ملی و بین الملل مقیاسده آدیم، آدیم تعقیب ایدن جانی بر اقتصاد مجموعه سنده شدله احتیاج واردر. بویله بر مجموعه خصوصی بر تشبک محصولی اولماز. چونکه «کار» بر افاز. بواشی آنجا قادی ضرری گوزه آلابیله جک رسمی مؤسسه لر باشاراییلرلر. ینه معارف و تجارت و کالتلری و تجارت اودالری بویله بر مجموعه نك نشری ایچون تشبک معای ایدرلرله مملکتزده اقتصادی تربیه نك تأسی ایچون بووک بر آدیم آتیلش اولور.

۳ — بر «اقتصادجیلر جمعیتی» تأسیسیله منفرد اقتصادجیلرک مشترک بر «تشکل» ایچنده فکری فعالیتلرینک تأمین.
مملکتزده طبیلرک، مملرک، زراعتجیلرک، کیمیا کرلرک و داها بر جوق ملک اربابنک مسلکی جمعیتلری اولدیقی حالده اقتصادجیلر داها هنوز بویله بر «برک» قورامامیشلردر. بوراده مسلکی تشکلرک لزوم وفائده لرندن بحث ایدمه جک دگلز.

بویله بر تشکل مملکتزده فکری، اقتصادی فعالیت ایچون بر مرکز، بر مرجع اولاییلر. نشر ایدمه جکی بر مجموعه ایله ترتیب ایدمه جکی قونفرانسلرله، چیقارتاجنی بروشورلرله جوق نافع بر خدمتده بولوناییلر.
عینی زمانده مملکتزده پک خرج عالم اولمه باشلایان «اقتصاد» ک علمی اوتوریته سنی ده تأسیس ایدمه.

۴ — مستقل بر اقتصاد فا کولته سی احداثی. آوروپا دارالفنونلرنده، بالخاصه آلمانیا ده «اقتصادیات» گیتدکجه مستقل بر فا کولته حالده توضع ایدیور. بو جریانی بزده تعقیب ایدمه رک دارالفنونزده مستقل بر اقتصادیات فا کولته سی آجالی یز.

«اقتصادیات» حقوق فا کولته سنده بر «صیغتی» گبی قالدقه بو علمک مملکتزده انکشافه امکان یوقدر.

دارالفنونزده «اقتصادیات علمی» یالکز اوچ، دورت «کرسی» یه انحصار ایدیور. حالبوکه بو علمک استقلالنی تأمین ایدمه بیلک ایچون اوکا اُک آشاغی اونیش یکرمی «کرسی» آیرمه لازم گیلر. ایشته آنجا ق بوشرائطک تأمینیه درکه مملکتزده «اقتصاد علمی» یالکز «سوز» ایله دگل «ایش» له ده بر اهمیت و قیمت گازاناییلر.

..

علم دیاسنده حرکتلر

هنوزده تاریخ شناسلر قونفرمه سی

آمریقان تاریخ جمعیتک دعوتی اوزره رینه ۱۴ و ۱۵ مایسده جنوده آلمیا، آوستریا، بلجیقا برهزیلیا، بولغارستان، دانیمارقه، جواهر متحده آمریکا، فرانسه، بووک بریتانیا (غره و دولایسیله اشتراک ایدمه مشدر)، ایلیا، ژاپونیا، نوروچ هولاندا، لهستان، رومانیا، اسوچ، اسویچره، اسپانیا و جقوسلو و اقیا تاریخ شناسلرینک مرخصلری تاریخ مساعیتک بین الملل تشکیلاتی و تاریخ قونفره لری حقنده مذاکرته بولونمق مقصدیله اجتماع ایشلردر. نظامنامه تنسب ایدلش و آلتنجی بین الملل جمعیتک ریاسته پروفور قول (اوسلو) انتخاب ایداشدر. اُله آلمیاسی متصور اولان وظیفه لرک باشنده تاریخ علمنه عائد سنه ک بین الملل بر بیلیوغرافی مجموعه سی نك نشری بولونقده در. بو مجموعه نوعما ۱۹۱۶ سنه سه قادر آلمانیا ده نشر ایدلش اولان سنه ک نشریاتک ادامه سنی تأمین ایدمه جکدر. بوانجمنده آلمیا دخی تمیل اولونقده در.

«اقتصاد تاریخنه متعلق بین الملل بر مجموعه» خصوصی و بومقصدله تأسیس ایدیلرله جک بر جمعیت طرفندن نشر ایدیلرله جکدر. بو مجموعه مقالاتدن زیاده بالعموم مملکتلرک بوتون کتابیاتی حقنده عمومی تنقیدی بر نظر وجهانک مختلف اقسامنده کی وضعیت حاضره اقتصادی حقنده مخابراتی احتوا اتمک صورتیه مقاله لری عمومی بوقاراقته ری حائر اولان دیکر مجموعه لرک مساعی ساحه سنه تماس ایتمه جکدر.

بین الملل فلسفه قونفرمه سی

رسمی لسان اوله رق آلمانجه، انکلیزجه، فرانسزجه، ایتالیانجه و اسپانیولجه قونوشولاسی تنسب ایدلش اولان بو قونفرمه آلمان عالم لری ده دعوت ایدلشدر. قونفره ۱۳ ایلولدن ۱۷ ایلوله قادر که بریچده اجتماع ایدمه جکدر.

بین الملل بسقورلورغلر قونفرمه سی

(غرونینغه ن) ده ۶ ایلولدن ۱۱ ایلوله قادر اجتماع ایدمه جک اولان قونفره ده آتیده کی ذوات قونفرانس ویره جکدردر: شیرانغه ر، روپ (برلین)، ینه نش (ماربورغ)، ماربه (وورتسبورغ)، غوققا (وورتسبورغ)، یاسپرس (هایده لبرغ) و شته رن (هامبورغ).

بین الملل بسقورلوری و بسقورنه قنیر جمعیتی

دوقتور موللر (ریفا) ک ریاستی آلتنده بو یکی جمعیتک تأسیسی ۱۵ مارت ۱۹۲۶ ده تقرر ایشدر. مرکزی ریفا اولان بوجعیتده ۱۶ آوروپا مملکتی، بومیانده آلمانیا ده داخلدر.

پارسمه بین الملل حفظ الصم قونفرانس

قونفرانس کچنده پارسده خارجییه نظارتی سراینده مساعیتنه باشلامشدر. درت تالی قومیسون انتخاب ایدلشدر: وبا، قولرا، صاری حما، تیفسوس. آلمانی ۷ مرخص اعزام ایشدر.

بین الملل علم وراثت قونفرمه سی

قونفره آلمان علم وراثت جمعیتک دعوتی و متعاقب توارث قونفره سنک احضارینه مأمور بین الملل انجمنک قراری اوزره رینه ۱۹۲۷ سنه سی ایلولنک نصف اخیرنده برلینده انعقاد ایدمه جکدر.

آوستریا ضلی حفظ الصم جمعیتی

۱۲ حز برانده ویانده ده آوستریا خلق حفظ الصم سی جمعیتی پروفور (پیرکه) نك ریاستی آلتنده آتیده کی تالی انجمنلرله برلکده تأسیس ایدلشدر: ورم، امراض تناسلیه، آلفوئولیزم، جوجق باقیعی، اجتماعی سیغورطه، عمومی رفاه، کتچلک باقیعی و مکتب حفظ الصم سی، ایستایستیک، اقتصادی اجزای طیه استعمالی.

بین الملل فوطوغرامتری قونفرمه سی

بین الملل فوطوغرامتری جمعیتی ۲۲ تشرین ثانی دن ۲۵ تشرین ثانییه قادر بین الملل علمی قونفره اوله رق عمومی اجتماعنی برلینده عقد ایدمه جکدر.

..